

zaključna riječ

ZAKLJUČNA RIJEČ DEKANA KBF-a

Dr. Tomislav J. ŠAGI-BUNIĆ

Ugrabljujem ovu prigodu da svima vama, koje sam kroz tolike godine doživljavao kao dar Božji meni nevrijednomu, od srca rekнем: hvala. Hvala vam za sve! Toliko sam susretljivosti i pozornosti proživljavao u svome životu! Toliko sam tjesnaca prošao i toliko sućuti ljudske doživio, da ne mogu pronaći riječi kojima bi to sve obilježio. Opet: hvala!

Možda ćete razumjeti ako posvjedočim da će u čitavom ovom našem događanju Tjedna najviše meni u svijesti ostati uzbuđenje koje sam dobio od svjedočenja prof. Rebića. To je za mene bio apogej Tečaja. Prof. Rebić je rekao: »Zadivljen sam nad dobrotom i ljubavlju koje ljudi iskazuju ljudima kod nas. Da li bi« – pitao se Rebić – »i svećenici svećenicima na takav način pritekli u pomoć?« I ustvrdio je: »Ljudi su pokazali da su kršćani. Da su kršćanski odgovoreni.«

Obećao sam Hrvatskoj akademiji da ću napisati ovih dana jedan tekst o tome kakve su duhovne, religiozne mogućnosti naše Hrvatske za njezinu budućnost. Pa sam bio strašno u teškoći. Ali ovo što reče prof. Rebić nekako mi je podiglo srce. Neizrecivo me to ohrabrilo.

Kao i svako ljudsko djelo, i ovaj je naš tjedan bio opterećen ljudskim slabostima i relativnostima. Različite bi se kritike mogle izreći. Ali ja sam i nekim predavanjima – nisam sve mogao slušati zbog svoje relativnosti – a osobito nekim diskusijama jako ohrabren. Pa naglašavam to. Vidio sam – što se nije događalo jednako u prošlim tečajevima, kad su za moj ukus često bila marginalna pitanja u diskusijama prijašnjih godina – da je ovdje, kako god nas je bilo malo, bilo pitanja koja ohrabruju. Pokazalo se da su neki već pročitali tekstove! Gospode, nekad smo probali slati tekstove da ih čitaju, pa ništa! Tako da ja vjerujem kako će se zbiti ono što smo se usudili javiti Svetomu Ocu Papi u brzojavu da ćemo usvojiti. Esad Ćimić, poznati sociolog, u svojoj knjizi – doktorskoj dizertaciji – napisao je: »U Katoličkoj Crkvi sve je fino organizirano. Oni planiraju što će raditi. Kad dobiju neki dokument, sve to proučavaju, a onda kad je stvar izvedena, to analiziraju, kritički prosuđuju što je dobro, što nije dobro, pa onda ponovno donose druge zaključke.« Ja sam se nad tim, pišući recenziju, nama smijao. Neke enciklike nisu godinama bile prevedene. Ali ovaj Tečaj – oprostite što sam optimist – ohrabruje me. Doista ćemo proučiti ovu encikliku i ovaj novi dokument, izjavu za europsku novu evangelizaciju. I dogodit će se, krenut će ono što bi trebalo krenuti, da se odgoji svijest, da mi svećenici budemo svjesni problema i svih prijedloga za njihova rješenja,

da znamo onda senzibilizirati naše vjernike, da znamo izazvati i one koji su daleko i one koji su samo simpatizeri. Da se dogodi se kršćanska zajednica, Katolička Crkva, ovdje doista bude svjesna i da ima pravo znanje i da budemo spremni za akciju, dijalog i suradnju. Ne da mi sve moramo voditi, ali da svuda moramo prednjačiti u zauzetosti i u razboritosti; svaki na svome području.

Dopuštam sebi da naglasim ovdje ono što mislim da je ključno od svega ovoga, jer je ključno u enciklici, a ključno je i u ovom dokumentu-izjavi, koju smo upravo dobili. Da lakše pamtite, reći ću kao starac, mrtvac, da je mene na to upozorio starac stogodišnjak, socijalni teoretičar Nell-Breuning, koji je pisac enciklike Pija XI. »Quadragesimo anno« 1931. On je rekao, kad su ga za stogodišnjicu intervjuirali: »Svi mi stojimo na plećima Karla Marxa, samo što to ne znamo.« No za Katolički socijalni nauk, za njegove vidike, najbitnija su tri načela: načelo personaliteta, načelo solidariteta i načelo supsidijariteta. Dakle, načelo osobnog dostojanstva. Pročitat ćemo kako to piše u ovome najnovijem dokumentu europske sinode: »Načelo dostojanstva ljudske osobe s temeljnim pravima koja osobi pripadaju prije svakog društvenog određenja, te joj se ne mogu oporeći, zanijekati ni oduzeti ni odlukom većine.« To je strašno važno, jer od Hitlera i prije, od Staljina ako hoćete, demokraciju su shvaćali kao odluku većine, koja onda može masama koje obezvrijedi oduzeti dostojanstvo, čak likvidirati manjinu. To je prvo načelo. Drugo je načelo supsidijarnosti, a ono se tiče prava i nadležnosti svih zajednica. To je bilo protumačeno, ovdje to samo naglašavam da se zapamti. I načelo solidarnosti, koje zahtijeva ravnotežu između slabijih i jačih. Ta načela mogu doista tvoriti stupove novoga društva koje valja izgraditi u Europi. Eto to: personalitet, solidaritet, supsidijaritet.

To je shema za naše razmišljanje, to mora doći u dno, u temelje. Htio sam još govoriti o civilizaciji ljubavi i o ženama, i o Mateju 25,31–46, jer mi neki držimo da je to srž evanđelja. I srpski teolog, ponavljam njemu u čast, Justin Popović kaže da je to sveevanđelje. Ali izostavit ću to.

Morao bih sad nabrajati, kao što je bio običaj iz mojih davnih dekanata, sve pojedinačno zaslužne, da počnemo od vrha Crkve, od biskupa, nadbiskupa, pa do svih koji su uložili svoj tih ali velik rad da ovo sve skupa uspije, bilo u kuhinji bilo u tehnici, na Fakultetu itd. Ali bojim se da nisam više sposoban, ovako nogom u grobu, sve to dostojno napraviti. Pa ću radije sve te staviti u srce Isusovo. On, Isus, Spasitelj naš, i kao čovjek, vjerujemo, ima takvo sveznanje, da sve njih znade što su htjeli i kako su uspjeli, i kako su veliku volju uložili da nam svima bude dobro. I svim našim predavačima i svim diskutantima, i svakomu pojedincu koji je u srcu svom rekao: Pazi, ja to moram još proučiti! Eto Gospodin Isus će svojim Duhom sve naše duše sjediniti i dat će veliku plaću. Bit će sudac svakom našem srcu. Ja se držim onoga Ivanova logiona, da ako me i srce uznemiruje, Bog je veći od mojega srca. Eto želim da takve osjećaje pouzdanja u Boga Oca našega, i u njegovu pomoć za sebe i za svakoga pojedinca kod nas, za čitav narod, za sve građanstvo, i vi ponesete s ovoga skupa. Hvala vam lijepa!